

ingediend op **963** (2021-2022) – Nr. 1
15 oktober 2021 (2021-2022)

Ontwerp van decreet

tot vervanging van artikel 3bis
van de wet van 20 juli 2001
tot bevordering van buurtdiensten en -banen

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet van 26 maart 2021	7
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	11
Voorontwerp van decreet van 23 april 2021	17
Advies van de Raad van State op het voorontwerp van decreet van 23 april 2021	21
Voorontwerp van decreet van 11 juni 2021	29
Advies van de Raad van State op het voorontwerp van decreet van 11 juni 2021	33
Ontwerp van decreet	39

MEMORIE VAN TOELICHTING

Samenvatting

Het gebruik van dienstencheques is aan verschillende voorwaarden gebonden. Deze voorwaarden moeten niet alleen door de erkende dienstenchequeondernemingen gerespecteerd worden maar ook door de personen die gebruik maken van de dienstencheques. In voorliggend ontwerp van decreet worden de mogelijkheden om over te gaan tot een uitsluiting van een gebruiker uitgebreid alsook de mogelijkheden tot terugvordering van de subsidie bij de gebruiker. De uitsluiting van de gebruiker en de terugvordering zijn mogelijk als de gebruiker samen met de erkende onderneming een inbreuk heeft gepleegd, als hij de dienstencheques gebruikt heeft voor fictieve of niet-toegelaten prestaties en als hij een daad van geweld, pesterijen of ongewenst seksueel gedrag heeft begaan. De uitsluiting kan maximaal één jaar duren bij een eerste inbreuk en tot vijf jaar bij herhaling.

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Het stelsel van de dienstencheques wordt geregeld in de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen en in het koninklijk besluit van 12 december 2001 betreffende de dienstencheques. In deze regelgeving zijn verschillende maatregelen opgenomen die getroffen kunnen worden in het geval dat een onderneming of gebruiker van dienstencheques de reglementering niet respecteert. Voor de ondernemingen gaat het om een intrekking van de erkenning, een administratieve geldboete of een strafrechtelijke sanctie en een terugvordering van de onrechtmatig ontvangen bedragen. Voor de gebruikers gaat het om een administratieve geldboete of een strafrechtelijke sanctie, een terugvordering van de onrechtmatig betaalde overheidsbijdrage en een mogelijke uitsluiting van het stelsel voor één jaar indien hij opzettelijk heeft deelgenomen aan een inbreuk van de onderneming.

2. In het kader van de bestrijding van de COVID-19-pandemie is er bijzondere aandacht voor de veiligheid van de huishoudhulpverleners aangezien de erkende ondernemingen gedurende de hele periode dat de maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus golden, steeds actief zijn gebleven. Deze problematiek gaf aanleiding tot een plenair parlementair debat op 2 december 2020 waarbij de minister van werk aangaf de uitsluiting van gebruikers bij inbreuken op de veiligheidsvoorschriften te onderzoeken. Naar aanleiding hiervan werd ook besloten de sancties en maatregelen ten aanzien van de gebruikers te herbekijken. Deze maatregelen werden samen opgenomen in een ontwerp van decreet dat op 28 april 2021 ter advies aan de Raad van State werd voorgelegd met daarbij het verzoek om dit advies te verlenen op vijf dagen. De Raad van State verklaarde de adviesvraag slechts ontvankelijk voor de maatregelen die rechtstreeks te maken hadden met de bestrijding van COVID-19. Er werd voor die bepalingen dan ook een afzonderlijk decreet gemaakt. Voorliggend ontwerp bevat de overige bepalingen, waarvoor een nieuwe adviesvraag bij de Raad van State werd ingediend.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

3. Het gebruik van dienstencheques is volledig ingeburgerd geraakt. Het is een gesubsidieerd stelsel. Het is daarom belangrijk dat het gebruik aan de wettelijke voorwaarden voldoet. Om dit te garanderen is het belangrijk om niet alleen de

erkende ondernemingen maar ook de gebruikers te responsabiliseren. Het zijn in de eerste plaats zij met wie de huishoudhulpen dagdagelijks in contact komen.

4. De dienstenchequeactiviteiten vinden voornamelijk plaats in de woonplaats van de gebruiker. Alhoewel de werkgever steeds het gezag zal uitoefenen, is het wel de gebruiker die aanwezig is op de werkvloer en aanwijzingen geeft aan de werknemer. Het is dan ook nodig om maatregelen te voorzien voor gebruikers die misbruik maken van deze verhouding om de werknemer ertoe aan te zetten de reglementering te overtreden of een overtreding van de reglementering te doen ondergaan of om daden van ongewenst gedrag ten aanzien van de gebruiker te begaan.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

5. Om de responsabilisering en sanctionering van de gebruikers effectiever te maken worden de mogelijkheden tot uitsluiting uit het stelsel uitgebreid. In de eerste plaats wordt de mogelijkheid tot uitsluiting uitgebreid tot alle inwoners van het Vlaamse Gewest. Het kan immers zijn dat een persoon wel geniet van de voordelen van de dienstencheques zonder dat hij hier zelf, formeel gezien, gebruiker van is. Dit kan bijvoorbeeld wanneer de persoon dienstencheques van iemand anders gebruikt heeft of gezamenlijk aansprakelijk is als lid van het gezin van de formele gebruiker.

6. De bestaande bepaling, rond opzettelijke deelneming aan een inbreuk, wordt herschreven om beter in de nieuwe bepaling te passen maar verandert inhoudelijk niet.

7. De zwaarste inbreuken worden toegevoegd als grond voor uitsluiting. Met name: het gebruiken van dienstencheques voor verboden activiteiten, het gebruiken van dienstencheques zonder dat er prestaties tegenover staan en het aanwenden van dienstencheques voor prestaties voor niet-gezinsleden. Het bijzonder opzet valt weg als voorwaarde om te kunnen overgaan tot uitsluiting op grond van deze inbreuken. Deze inbreuken zijn immers voldoende ernstig om zelfs ingeval van gebrek aan opzet te kunnen besluiten dat er minstens sprake is van ernstige onachtzaamheid, hetgeen rechtvaardigt dat een persoon voor een periode wordt uitgesloten van het gebruik van dienstencheques. Het is in de praktijk ook moeilijk om een opzet in hoofde van een persoon te bewijzen. De zware bewijslast staat in deze niet in verhouding tot de ernst van de sanctie en zou er zelfs toe kunnen leiden dode letter te maken van de mogelijkheid tot uitsluiting.

8. Het doel van de bepaling is in de eerste plaats om fraude aan banden te leggen of ernstige onachtzaamheid te bestraffen. Een vergissing in hoofde van de gebruiker verantwoordt een sanctie zoals de uitsluiting niet. Om over te gaan tot de uitsluiting dient men rekening te houden met de verschillende elementen die bijdragen tot het inschatten van de ernst van de inbreuk: de aard van de inbreuk, de intentie in hoofde van de gebruiker, de omvang, duurtijd of herhaling van de inbreuken of eventuele verzachtende omstandigheden zoals bijvoorbeeld misleidende informatie die door een erkende onderneming is meegegeven. Deze elementen moeten ook expliciet worden opgenomen in de motivering van de beslissing tot uitsluiting.

9. Het feit dat een gebruiker niet op de hoogte was van de geldende wetgeving is op zich geen voldoende grond om aan de mogelijkheid tot sanctionering te ontsnappen. In het bijzonder voor een maatregel waarbij de gebruiker geniet van gesubsidieerde diensten moet hij zich voldoende informeren.

10. De vijfde grond tot uitsluiting van een persoon uit het stelsel is het vastgestelde feit dat die persoon een daad van geweld, pesterijen of ongewenst seksueel

gedrag op het werk heeft begaan ten aanzien van de werknemer die de buurtdiensten uitvoert. Deze inbreuken worden nader bepaald in artikel 32ter van de wet betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk van 4 augustus 1996. Aangezien de feitelijke werkplaats van de werknemers doorgaans bij de gebruiker thuis is, is het belangrijk om deze ook aansprakelijk te kunnen stellen voor ernstig wangedrag, buiten de contractuele relatie tussen de erkende onderneming en de gebruiker om. De gebruiker is immers medeverantwoordelijk voor de veilige werkomstandigheden van de werknemer, zeker gelet op het feit dat de erkende onderneming geen voortdurend en rechtstreeks toezicht kan uitoefenen. Het is essentieel dat een werknemer altijd in veilige omstandigheden kan werken, of zijn werkplaats nu bij een klant thuis is of in de lokalen van de onderneming.

11. Dezelfde wijzigingen worden ook doorgevoerd voor de mogelijkheid tot terugvordering. Waar de terugvordering voorheen alleen mogelijk was bij deelneming van een gebruiker aan een inbreuk gepleegd door de onderneming, wordt deze nu onderhevig aan dezelfde voorwaarden als de uitsluiting. De gebruiker is vaak de werkelijke ontvanger van het vermogensvoordeel en in dat geval kan een terugvordering van de subsidie bij de gebruiker een meer adequate maatregel zijn dan de terugvordering bij de erkende onderneming.

12. De duur van de mogelijke uitsluiting is beperkt tot maximaal één jaar voor een eerste overtreding en vijf jaar voor een herhaalde overtreding. De uitsluiting van één of vijf jaar is een maximumstraf en bij de bepaling van de duur van de uitsluiting dient men rekening te houden met dezelfde elementen als vernoemd onder randnummer 8. Van zodra er sprake is van verzachtende omstandigheden kan de maximale duur dan ook niet worden opgelegd.

Implementatie

13. De Vlaamse Regering wordt, op grond van artikel 20 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980, belast met de uitvoering van de bepaling. Zij zal moeten bepalen welk bestuurlijk niveau of welke entiteit de beslissingen neemt. Het decreet treedt in werking de tiende dag volgend op de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

C. Totstandkomingsprocedure

14. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen gaf haar advies op 12 april 2021. Het advies was positief. Er werd gevraagd om volgende toevoeging te doen: "Een extra mogelijkheid om over te gaan tot uitsluiting van de gebruiker en de terugvordering van de subsidie, met name in het geval van feiten van geweld, pesterijen of ongewenst seksueel gedrag op het werk zoals beschreven in artikel 32ter van de wet van 4 augustus 1996."

Op basis van dit advies werd dan ook het vijfde punt toegevoegd aan de gronden tot uitsluiting en terugvordering.

15. Advies van de Raad van State

De Raad van State bracht advies 69.765/1 uit op 20 september 2021.

De Raad van State stelt in haar advies twee legistieke correcties voor:

- in het opschrift van het voorontwerp dient melding te worden gemaakt van het woord “vervanging” en niet van het woord “wijziging”;
- in het ontworpen artikel 3bis, eerste lid, 5°, van de wet van 20 juli 2001 wordt gerefereerd aan artikel 32ter van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk “zoals gewijzigd bij de wet van 10 januari 2007 en 28 februari 2014”. Deze laatste zinsnede dient weggelaten.

Beide legistieke correcties werden in voorliggend ontwerp doorgevoerd.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk,
Sociale Economie en Landbouw,

Hilde CREVITS

VOORONTWERP VAN DECREET
van 26 maart 2021

Ontwerp van decreet tot wijziging van artikel 3bis van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten- en banen

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Artikel 3bis van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen, ingevoegd bij de wet van 4 juli 2011, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 3bis. De natuurlijke persoon met hoofdverblijfplaats in het Vlaamse Gewest kan in de volgende gevallen van het recht op dienstencheques worden uitgesloten voor een periode van ten hoogste één jaar en kan gedwongen worden tot terugbetaling van de tegemoetkoming, vermeld in artikel 3, vijfde lid:

- 1° die persoon heeft opzettelijk deelgenomen aan een inbreuk tegen de bepalingen van deze wet en de uitvoeringsbesluiten ervan die gepleegd zijn door de onderneming;
- 2° die persoon heeft dienstencheques gebruikt voor buurtwerken waarvan hij wist of behoorde te weten dat die niet toegelaten zijn;
- 3° die persoon heeft dienstencheques gebruikt voor prestaties ten gunste van een persoon die geen lid van zijn gezin is;
- 4° die persoon heeft dienstencheques gebruikt zonder dat daar werkelijke prestaties tegenover staan;
- 5° die persoon heeft de veiligheidsmaatregelen rond de aanpak van een civiele nood-situatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals bedoeld in artikel 4, §1, 1° van het decreet over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid van 20 maart 2020, geschonden. De Vlaamse Regering bepaalt wat die veiligheidsmaatregelen zijn.

In geval van herhaling bedraagt de periode van uitsluiting, vermeld in het eerste lid, ten hoogste vijf jaar.”.

Brussel, ...

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw,

Hilde CREVITS

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Advies

Uitsluiting gebruiker

Brussel, 12 april 2021

Adviesvraag: voorontwerp van decreet tot wijziging van artikel 3bis van de Wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen

Adviesvrager: Hilde Crevits - Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw

Ontvangst adviesvraag: 29 maart 2021

Adviestermijn: 10

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)

Goedkeuring raad: 12 april 2021

Contactpersoon: Niels Morsink – nmorsink@serv.be

Mevrouw Hilde CREVITS

Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw

Consciencegebouw

Koning Albert II laan 15

1210 Sint-Joost-ten-Node

contactpersoon

Niels Morsink
Nmorsink@serv.be

ons kenmerk

SERV_BR_20210412_Uitsluiting_gebruikers_dienstencheques

Brussel

12 april 2021

Uitsluiting gebruikers

Mevrouw de viceminister-president

De SERV geeft een positief advies en vraagt het toevoegen van een extra mogelijkheid om over te gaan tot uitsluiting van de gebruiker en de terugvordering van de subsidie, met name in het geval van feiten van geweld, pesterijen of ongewenst seksueel gedrag op het werk zoals beschreven in artikel 32ter van de wet van 4 augustus 1996.

Wat betreft deze en andere mogelijkheden om over te gaan tot uitsluiting van de gebruiker en de terugvordering van de subsidie vragen de sociale partners hoe de minister ervoor wil zorgen dat de Vlaamse sociale inspectie deze effectief kan controleren.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Ann Vermorgen
voorzitter

VOORONTWERP VAN DECREET
van 23 april 2021

Ontwerp van decreet tot wijziging van artikel 3bis van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten- en banen

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Artikel 3bis van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen, ingevoegd bij de wet van 4 juli 2011, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 3bis. De natuurlijke persoon met hoofdverblijfplaats in het Vlaamse Gewest kan in de volgende gevallen van het recht op dienstencheques worden uitgesloten voor een periode van ten hoogste één jaar en kan gedwongen worden tot terugbetaling van de tegemoetkoming, vermeld in artikel 3, vijfde lid:

- 1° die persoon heeft opzettelijk deelgenomen aan een inbreuk tegen de bepalingen van deze wet en de uitvoeringsbesluiten ervan die gepleegd zijn door de onderneming;
- 2° die persoon heeft dienstencheques gebruikt voor buurtwerken waarvan hij wist of behoorde te weten dat die niet toegelaten zijn;
- 3° die persoon heeft dienstencheques gebruikt voor prestaties ten gunste van een persoon die geen lid van zijn gezin is;
- 4° die persoon heeft dienstencheques gebruikt zonder dat daar werkelijke prestaties tegenover staan;
- 5° die persoon heeft de veiligheidsmaatregelen rond de aanpak van een civiele nood-situatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals bedoeld in artikel 4, §1, 1° van het decreet over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid van 20 maart 2020, geschonden. De Vlaamse Regering bepaalt wat die veiligheidsmaatregelen zijn.

- 6° die persoon heeft een daad van geweld, pesterijen of ongewenst seksueel gedrag op het werk, zoals bedoeld in artikel 32ter van de wet betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk van 4 augustus 1996, begaan ten aanzien van de werknemer die de buurtdiensten uitvoert.

In geval van herhaling bedraagt de periode van uitsluiting, vermeld in het eerste lid, ten hoogste vijf jaar.”.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw,

Hilde CREVITS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
OP HET VOORONTWERP VAN DECREET VAN 23 APRIL 2021

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 69.304/1
van 6 mei 2021

over

een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van artikel 3*bis* van
de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en-
banen’

Op 28 april 2021 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse Minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw verzocht binnen een termijn van vijf werkdagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van artikel 3*bis* van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 4 mei 2021. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Chantal BAMPS en Wouter PAS, staatsraden, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Katrien DIDDEN, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 6 mei 2021.

*

1. Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het spoedeisende karakter van de adviesaanvraag niet in deze laatste gemotiveerd maar wordt daartoe uitsluitend in de notificatie van de Vlaamse Regering van 23 april 2021 (VR PV 2021/20 – punt 0041) gewezen op

“de omstandigheid dat de verspreiding van het coronavirus een acuut risico is voor de volksgezondheid en de hier voorliggende maatregelen dan ook zo snel mogelijk moeten worden ingevoerd. Daarbij rekening houdend met het feit dat in Vlaanderen meer dan honderdduizend huishoudhulpverleners tewerkgesteld worden in het dienstenchequestelsel. Zij verrichten hun prestaties bij verschillende gebruikers thuis en bevinden zich daarom in een kwetsbare situatie, des te meer omwille van de verplichting tot thuiswerk die geldt voor vele gebruikers, hetgeen de nodige veiligheidsmaatregelen vereist”.

De spoedeisendheid wordt hiermee uitsluitend gemotiveerd in het licht van de strijd tegen de coronaviruspandemie, en dan meer bepaald de nood aan bescherming van de honderdduizend huishoudhulpverleners die hun prestaties bij verschillende gebruikers thuis verrichten en zich in een kwetsbare situatie bevinden, hetgeen vereist dat de nodige veiligheidsmaatregelen zo snel mogelijk worden ingevoerd.

Dergelijke motivering kan bijgevolg enkel betrokken worden op het geval voorzien in het ontworpen artikel 3*bis*, eerste lid, 5°, van de wet van 20 juli 2001 ‘tot bevordering van buurtdiensten en -banen’.

Het ontworpen artikel 3*bis*, eerste lid, van de wet van 20 juli 2001 voorziet evenwel in nog andere gevallen die aanleiding kunnen geven tot uitsluiting van het recht op dienstencheques, namelijk het gebruik van dienstencheques voor verboden activiteiten, het aanwenden van dienstencheques voor prestaties voor niet-gezinsleden, en het gebruik van dienstencheques zonder dat er prestaties tegenover staan (zie respectievelijk het ontworpen artikel 3*bis*, eerste lid, 2°, 3° en 4°). Ook wanneer een daad van geweld, pesterijen of ongewenst seksueel gedrag wordt begaan ten opzichte van de werknemer die de buurtdiensten uitvoert, kan tot uitsluiting worden overgegaan (ontworpen artikel 3*bis*, eerste lid, 6°).

De in de notificatie van de Vlaamse Regering weergegeven motivering is niet pertinent voor de gevallen voorzien in 2°, 3°, 4° en 6° van het ontworpen artikel 3*bis*, eerste lid, van de wet van 20 juli 2001, aangezien die maatregelen losstaan van de pandemie en de nood aan veiligheidsmaatregelen. Het blijkt niet waarom de adviesaanvrager daarover de afdeling Wetgeving niet om advies kon verzoeken binnen een termijn van dertig dagen waarin artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State voorziet.

De adviesaanvraag kan derhalve enkel als ontvankelijk worden beschouwd wat betreft het ontworpen artikel 3*bis*, eerste lid, 5°, en – omwille van de samenhang met die bepaling – het ontworpen artikel 3*bis*, eerste lid, 1°, en tweede lid, van de wet van 20 juli 2001.¹

¹ In het ontworpen artikel 3*bis*, tweede lid, van de wet van 20 juli 2001, wordt bepaald dat, in geval van herhaling, de periode van uitsluiting, vermeld in het ontworpen artikel 3*bis*, eerste lid, ten hoogste vijf jaar bedraagt.

De hierna volgende opmerkingen blijven dan ook tot die onderdelen van het voorontwerp van decreet beperkt.

2. De adviesaanvragende overheid dient er in de toekomst op toe te zien dat voldaan wordt aan het vereiste dat is ingeschreven in artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de wetten op de Raad van State, en dat de motivering van het spoedeisende karakter van de adviesaanvraag ook in deze laatste wordt opgenomen, wat nu niet het geval is.

*

3. Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, heeft de afdeling Wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond,² alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

BEVOEGDHEID

4.1. Op grond van artikel 6, § 1, IX, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ zijn de gewesten, wat het tewerkstellingsbeleid betreft, bevoegd voor “de bevordering van de buurtdiensten en -banen”, met uitzondering evenwel van de aspecten ervan die verband houden met het arbeidsrecht waarvoor in beginsel de federale overheid bevoegd is gebleven, zoals bevestigd in artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

In de memorie van toelichting bij het voorstel dat heeft geleid tot de bijzondere wet van 6 januari 2014 ‘met betrekking tot de Zesde Staatshervorming’ wordt het volgende gesteld aangaande deze bevoegdheidsverdeling:

“De federale overheid zal niet langer bevoegd zijn voor de aangelegenheden die geregeld worden in de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen en zijn uitvoeringsbesluiten, met uitzondering van afdeling 2 van hoofdstuk 2, van deze wet die betrekking hebben tot de arbeidsovereenkomst dienstencheques. De gewesten worden bevoegd voor de ondersteuning, via een consumentensubsidie, van de organisatie van buurtdiensten en -banen, de zogenaamde dienstencheques. Ze beschikken zowel over de regelgevende bevoegdheid, de bevoegdheid voor de controle en inspectie, de bevoegdheid inzake de erkenningen als de bestedingsbevoegdheid. De gewesten kunnen de bestaande regelgeving opheffen, aanvullen, wijzigen of vervangen. De gewesten worden eveneens bevoegd voor de fiscale maatregelen.

De federale overheid blijft echter bevoegd voor de aspecten die verband houden met het arbeidsrecht (op grond van artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°), zoals die inzake de arbeidsvoorwaarden in de sector, de regeling met betrekking tot het welzijn van de werknemers op het werk, de voorzieningen voor sociaal overleg, het loonbeleid en de arbeidsovereenkomst dienstencheques (hoofdstuk II, afdeling 2, van de wet van

² Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

20 juli 2001) die de werknemer verbindt met het dienstenchequebedrijf, met inbegrip van de sanctionering van de inbreuken op het arbeidsrecht en het sociaalezekerheidsrecht”.³

4.2. Het voorontwerp, dat de gevallen bepaalt waarin een gebruiker kan uitgesloten worden van het recht op dienstencheques en waarin kan worden overgegaan tot terugvordering van de tegemoetkoming, past binnen de gewestbevoegdheid inzake “de bevordering van de buurtdiensten en -banen” zoals bepaald in artikel 6, § 1, IX, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

4.3.1. Het ontworpen artikel 3*bis*, eerste lid, 5°, laatste zin, machtigt de Vlaamse Regering om te bepalen wat de veiligheidsmaatregelen zijn rond de aanpak van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals bedoeld in artikel 4, § 1, 1°, van het decreet van 20 maart 2020 ‘over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid’.

4.3.2. In dit opzicht past het onder de aandacht te brengen dat de bepalingen van afdeling 2 van hoofdstuk II van de wet van 20 juli 2001, die betrekking hebben op de arbeidsovereenkomst dienstencheques, tot de bevoegdheid van de federale overheid blijven behoren. Hiertoe behoren tevens de regels met betrekking tot het welzijn van de werknemers op het werk. Artikel 7*nonies* van de wet van 20 juli 2001, dat tot de voornoemde afdeling 2 behoort, bepaalt wat volgt:

“De Koning bepaalt de bijzondere modaliteiten van de reglementering inzake veiligheid, gezondheid en welzijn op het werk die van toepassing zijn bij de uitvoering van een arbeidsovereenkomst dienstencheques”.

Ter uitvoering daarvan werd onder meer een hoofdstuk III*ter* (“Modaliteiten betreffende de toepassing van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk”) ingevoegd in het koninklijk besluit van 12 december 2001 ‘betreffende de dienstencheques’.

4.3.3. Uit de bewoordingen van het voorontwerp en de erbij gevoegde memorie van toelichting (punt 5) kan worden afgeleid dat het de bedoeling is van de stellers van het voorontwerp om de Vlaamse Regering te machtigen veiligheidsmaatregelen vast te stellen die niet enkel moeten worden toegepast gedurende de huidige gezondheidscrisis COVID-19, maar die ook toegepast moeten worden in andere mogelijke toekomstige gezondheidscrisissen.

Bovendien blijkt uit het opzet van het voorontwerp dat de veiligheidsmaatregelen die de Vlaamse Regering zal vaststellen maatregelen betreffen die door de gebruiker zullen moeten worden nageleefd en die zullen gelden in de relatie tussen de gebruiker en de werknemer. Aldus geïnterpreteerd, past ook het bepaalde in de laatste zin van het ontworpen artikel 3*bis*, eerste lid, 5°, binnen de gewestbevoegdheid inzake “buurtdiensten en -banen”.

³ *Parl.St.* Senaat 2012-13, nr. 5-2232/1, 127.

ONDERZOEK VAN DE TEKSTOpschrift

5. Het voorontwerp strekt tot het “vervangen” van artikel 3*bis* van de wet van 20 juli 2001. In het opschrift van het voorontwerp moet dan ook worden geschreven “Ontwerp van decreet tot vervanging van ...”.

Artikel 2

6. De gevallen die worden bepaald in artikel 3*bis*, eerste lid, 1° en 5°, van de wet van 20 juli 2001 kunnen aanleiding geven tot een uitsluiting van het recht op dienstencheques voor een periode van ten hoogste één jaar en, in geval van herhaling, voor een periode van ten hoogste vijf jaar. Aangaande deze sanctie en de elementen waarmee rekening dient te worden gehouden bij het opleggen ervan, verstrekt de memorie van toelichting de volgende verduidelijking:

“9. Het doel van de bepaling is in de eerste plaats om fraude aan banden te leggen. Om over te gaan tot de schorsing dient men rekening te houden met de verschillende elementen die bijdragen tot het inschatten van de ernst van de inbreuk: de aard van de inbreuk, de intentie in hoofde van de gebruiker, de omvang, duurtijd of herhaling van de inbreuken of eventuele verzachtende omstandigheden zoals bijvoorbeeld misleidende informatie die door een erkende onderneming is meegegeven. Deze elementen moeten ook expliciet worden opgenomen in de motivering van de beslissing tot schorsing.

[...]

14. De duur van de mogelijke schorsing is beperkt tot maximaal 1 jaar voor een eerste overtreding en 5 jaar voor een herhaalde overtreding. De schorsing van 1 of 5 jaar is een maximumstraf en bij de bepaling van de duur van de schorsing dient men rekening te houden met dezelfde elementen als vernoemd onder 9, verzwarende en verzachtende omstandigheden dienen steeds meegenomen te worden bij het beslissen over de hoogte van de sanctie. Zo kan een beperkte onachtzaamheid in hoofde van de gebruiker geen langdurige uitsluiting tot gevolg hebben. Bij een zware frauduleuze inbreuk is een zware strafmaat dan weer aangewezen”.

De in dit citaat opgesomde elementen die bijdragen tot het inschatten van de ernst van de inbreuk en die aan de basis dienen te liggen van de beslissing tot het al dan niet opleggen van de sanctie, dan wel het bepalen van de duurtijd van de sanctie, en die volgens de memorie van toelichting expliciet in de motivering van de beslissing moeten worden opgenomen, worden niet weergegeven in het ontworpen artikel 3*bis* van de wet van 20 juli 2001. De tekst van het ontworpen artikel 3*bis* wordt ter wille van de rechtszekerheid het best aangevuld op dit punt.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Wim GEURTS

Marnix VAN DAMME

VOORONTWERP VAN DECREET
van 11 juni 2021

Ontwerp van decreet tot wijziging van artikel 3bis van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Artikel 3bis van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen, ingevoegd bij de wet van 4 juli 2011, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 3bis. De natuurlijke persoon met hoofdverblijfplaats in het Vlaamse Gewest kan in de volgende gevallen van het recht om dienstencheques te gebruiken en te bestellen worden uitgesloten voor een periode van ten hoogste één jaar en kan gedwongen worden tot terugbetaling van de tegemoetkoming, vermeld in artikel 3, vijfde lid:

- 1° die persoon heeft opzettelijk deelgenomen aan een inbreuk tegen de bepalingen van deze wet en de uitvoeringsbesluiten ervan die gepleegd zijn door de onderneming;
- 2° die persoon heeft dienstencheques gebruikt voor buurtwerken waarvan hij wist of behoorde te weten dat die niet toegelaten zijn;
- 3° die persoon heeft dienstencheques gebruikt voor prestaties ten gunste van een persoon die geen lid van zijn gezin is;
- 4° die persoon heeft dienstencheques gebruikt zonder dat daar werkelijke prestaties tegenover staan;
- 5° die persoon heeft een daad van geweld, pesterijen of ongewenst seksueel gedrag op het werk, vermeld in artikel 32ter van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, gewijzigd bij de wet van 10 januari 2007 en 28 februari 2014, begaan ten aanzien van de werknemer die de buurtdiensten uitvoert.

In geval van herhaling bedraagt de periode van uitsluiting, vermeld in het eerste lid, ten hoogste vijf jaar.

De uitsluiting en de duur ervan staan in verhouding tot de ernst van de inbreuk. De beslissing tot uitsluiting vermeldt de relevante elementen. Minstens volgende elementen worden hierbij in overweging genomen:

- 1° de aard van de inbreuk;
- 2° de intentie in hoofde van de gebruiker;
- 3° de omvang van de inbreuk;
- 4° de duurtijd van de inbreuk.”.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw,

Hilde CREVITS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
OP HET VOORONTWERP VAN DECREET VAN 11 JUNI 2021

RAAD VAN STATE afdeling Wetgeving

advies 69.765/1
van 20 september 2021

over

een voorontwerp van decreet
‘tot wijziging van artikel 3*bis* van de wet van 20 juli 2001 tot
bevordering van buurtdiensten en -banen’

Op 1 juli 2021 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw verzocht binnen een termijn van dertig dagen, van rechtswege verlengd tot 17 augustus 2021,^(*) een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van artikel 3*bis* van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 16 september 2021. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wouter PAS en Inge VOS, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Barbara SPEYBROUCK, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 20 september 2021.

*

^(*) Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, *in fine*, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat deze termijn van rechtswege wordt verlengd met vijftien dagen wanneer hij begint te lopen tussen 15 juli en 31 juli of wanneer hij verstrijkt tussen 15 juli en 15 augustus.

1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe artikel 3*bis* van de wet van 20 juli 2001 ‘tot bevordering van buurtdiensten en -banen’ voor het Vlaamse Gewest te vervangen.

Het ontworpen artikel 3*bis*, eerste lid, van de voornoemde wet strekt ertoe de gevallen te specificeren die ertoe kunnen leiden dat de gebruiker wordt uitgesloten van het recht om dienstencheques te bestellen en te gebruiken voor een periode van ten hoogste een jaar. In geval van herhaling bedraagt de periode van uitsluiting ten hoogste vijf jaar (ontworpen artikel 3*bis*, tweede lid, van de wet). Voorts wordt bepaald dat de uitsluiting en de duur ervan in verhouding staan tot de ernst van de inbreuk, waarbij de beslissing de relevante elementen vermeldt en er minstens rekening wordt gehouden met de aard, de omvang en de duurtijd van de inbreuk, alsook met de intentie in hoofde van de gebruiker (ontworpen artikel 3*bis*, derde lid, van de wet).

2. Met het voorontwerp van decreet wordt artikel 3*bis* van de wet van 20 juli 2001 in zijn geheel vervangen. Er dient derhalve in het opschrift van het voorontwerp melding te worden gemaakt van het woord “vervanging” en niet van het woord “wijziging”.

3. In het ontworpen artikel 3*bis*, eerste lid, 5°, van de wet van 20 juli 2001 wordt gerefereerd aan artikel 32*ter* van de wet van 4 augustus 1996 ‘betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk’ zoals “gewijzigd bij de wet van 10 januari 2007 en 28 februari 2014”. Indien deze laatste zinsnede wordt behouden in de ontworpen bepaling zal dit tot gevolg hebben dat eventuele toekomstige wijzigingen die zullen worden aangebracht in artikel 32*ter* van de wet van 4 augustus 1996 voor de toepassing van de ontworpen bepaling buiten beschouwing zullen moeten worden gelaten. Vraag is of dat wel degelijk de bedoeling is. Indien niet, wordt de aangehaalde zinsnede het best weggelaten in het ontworpen artikel 3*bis*, eerste lid, 5°, van de wet van 20 juli 2001.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Artikel 3bis van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen, ingevoegd bij de wet van 4 juli 2011, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 3bis. De natuurlijke persoon met hoofdverblijfplaats in het Vlaamse Gewest kan in de volgende gevallen van het recht om dienstencheques te gebruiken en te bestellen worden uitgesloten voor een periode van ten hoogste één jaar en kan gedwongen worden tot terugbetaling van de tegemoetkoming, vermeld in artikel 3, vijfde lid:

- 1° die persoon heeft opzettelijk deelgenomen aan een inbreuk tegen de bepalingen van deze wet en de uitvoeringsbesluiten ervan die gepleegd zijn door de onderneming;
- 2° die persoon heeft dienstencheques gebruikt voor buurtwerken waarvan hij wist of behoorde te weten dat die niet toegelaten zijn;
- 3° die persoon heeft dienstencheques gebruikt voor prestaties ten gunste van een persoon die geen lid van zijn gezin is;
- 4° die persoon heeft dienstencheques gebruikt zonder dat daar werkelijke prestaties tegenover staan;
- 5° die persoon heeft een daad van geweld, pesterijen of ongewenst seksueel gedrag op het werk begaan, vermeld in artikel 32ter van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, ten aanzien van de werknemer die de buurtdiensten uitvoert.

In geval van herhaling bedraagt de periode van uitsluiting, vermeld in het eerste lid, ten hoogste vijf jaar.

De uitsluiting en de duur ervan staan in verhouding tot de ernst van de inbreuk. De beslissing tot uitsluiting vermeldt de relevante elementen. Minstens volgende elementen worden hierbij in overweging genomen:

- 1° de aard van de inbreuk;
- 2° de intentie in hoofde van de gebruiker;
- 3° de omvang van de inbreuk;
- 4° de duurtijd van de inbreuk.”

Brussel, 1 oktober 2021.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk,
Sociale Economie en Landbouw,

Hilde CREVITS